

การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านการเรียนการสอน
รายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้

**The Development of Tertiary Students' English Language Learning Autonomy
through English for Communication and Study Skills Course**

บุบผา อยู่ทรัพย์*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือ การศึกษาและเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาไทยระดับอุดมศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ คู่มือนักศึกษาให้ความรู้ด้านกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง และแบบสอบถามแบบประเมินค่าห้าระดับของไลเคอร์ทเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง จำนวน 30 ข้อ ซึ่งพัฒนาโดยผู้วิจัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาหลักสูตรอื่นๆ ที่มีใช้เอกภาษาอังกฤษจำนวน 648 คน (เพศหญิง จำนวน 391 คน เท่ากับร้อยละ 60.34 และเพศชาย จำนวน 257 คน เท่ากับร้อยละ 39.66%) ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดจากตารางสำเร็จรูปของทาร์ยามาเน จากกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนวิชานี้ทั้งหมดจำนวน 2,620 คน การเก็บข้อมูลประกอบด้วยการแจกแบบสอบถาม 2 ครั้ง เพื่อวัดระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้คู่มือนักศึกษา ซึ่งแจกนักศึกษาหลังการเก็บข้อมูลครั้งแรก และมีการเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองทั้งก่อนและหลังการใช้คู่มือนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม นักศึกษามีระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในระดับต่ำ ก่อนการใช้คู่มือนักศึกษา แต่ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาหลังการใช้คู่มือนักศึกษา เพิ่มขึ้นเป็นระดับปานกลาง และผลวิจัยยืนยันว่าระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้คู่มือนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่า การสอนกลวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองให้แก่ นักศึกษาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองให้นักศึกษาได้

คำสำคัญ: การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง นักศึกษาที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก การเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน คู่มือนักศึกษา

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
email: bubpha_yoo@dusit.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to 1) study and compare the level of English language autonomous learning of Thai tertiary students who were enrolled in the English for Communication and Study Skills Course at Suan Dusit Rajabhat University and 2) set suggested guidelines for developing students' English language learning autonomy based on the study's results. A student guide providing students with information about the learning autonomy process and a set of 5-level Likert-scale questionnaires with a total of 30 items on English learning autonomous strategies developed by the researcher were used as tools in this research. The sample of the study consisted of 648 non-English major students (female $n = 391$, 60.34 %, male $n = 257$, 39.66%). The sample size was determined by Taro Yamané's Table from the 2,620 students enrolled in the course. The data collection included distributing the questionnaire to the students twice, both prior to and after their use of the student guide which was distributed after the first data collection. Following this, the comparison of students' levels of English learning autonomy was done. The findings revealed that overall the students' English learning autonomy level was rated at a low level before using the student guide, but after using it their autonomy level increased to medium. It was confirmed that the students' level of English learning autonomy before and after using the student guide was different at a 0.01 level of significance. Therefore, it could be concluded that the teaching of autonomous learning strategies provided in English language learning could help develop students' learning autonomy.

Keywords: English language learning autonomy, non-English major students, learner autonomy, a student guide

บทนำ

ความสามารถในการคิด การเรียนรู้ และการแสดงพฤติกรรมอย่างอิสระด้วยตนเอง เป็นผลผลิตของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Clifford, 1999) สำหรับการเรียนการสอนในประเทศไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นลำดับมา จากการปฏิรูปการศึกษา ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามากว่าทศวรรษที่ผ่านมา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 8 ได้กำหนดให้ยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตในการจัดการศึกษา และหมวด 4 มาตรา 22 กำหนดให้จัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) รวมทั้งมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อประสมต่างๆ เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นในวงการศึกษาของไทย การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาสังคมในอนาคต ยิ่งกว่านั้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองยังเป็นทักษะจำเป็นสำหรับสังคมโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถเผยแพร่ไปอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยี

การสื่อสารที่ก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ทรัพยากรมนุษย์ในสังคมไทยยังมีข้อจำกัดเรื่องการศึกษาติดตามไม่ทันความรู้ใหม่ๆ ความเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาตลอดเวลา (สินีมาศ และดิน, 2550) และภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่เป็นสื่อกลางในการค้นหาคำความรู้ แต่ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET/A-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 พบว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ เพียงร้อยละ 36 และร้อยละ 30.8 ตามลำดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าทักษะภาษาอังกฤษเป็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้เรียนชาวไทยที่จะเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา สมควรที่จะได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ต้องผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองความต้องการของสังคมได้มากที่สุด การที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมกลวิธีการเรียน และการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพก็ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญและทักษะของผู้สอน วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือ การช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระนอกเหนือจากการเรียนกับครูผู้สอน นักเรียนเก่งมักจะมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นด้วยตัวของตัวเอง และผู้เรียนทุกคนควรจะได้รับการฝึกให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระด้วยตนเอง ครูควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านนี้ (Dickinson, 1992)

หลักการสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือผู้เรียนจะต้องสามารถรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง (Breen & Mann, 1997) อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ด้วยตนเองต้องอาศัยครูผู้สอนในการสาธิตวิธีการแก้ไขสิ่งผิดและบอกวิธีการเรียนให้แก่ผู้เรียนด้วยเช่นกัน ส่วนการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ก็เป็นหน้าที่ของผู้เรียนที่จะต้องรู้และห้องเรียนภาษาเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดในการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Nunan, 1997) ยิ่งกว่านั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้อย่างอิสระเป็นคุณสมบัติที่ดีอย่างหนึ่งของบุคคล และเป็นวิธีที่จะทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในโลกได้อย่างดี (Breen & Mann, 1997) การจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ครูจะต้องรับบทบาทหน้าที่ของตนเองในการสร้างและดำรงไว้ซึ่งบรรยากาศที่ผู้เรียนสามารถเป็นผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองได้ และควรมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ควบคู่ไปกับเนื้อหาวิชา เพราะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีลักษณะแตกต่างไปจากการเรียนวิชาอื่นๆ (Little, 1999, 2000a, 2000b)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักว่า การเตรียมความพร้อม หรือการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียนไทย ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความเคยชินกับวิธีการเรียนแบบพึ่งพาผู้สอน และยึดมั่นกับตำราเรียน เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง การที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาไทยให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษานั้น ควรมีการศึกษาระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของผู้เรียนก่อนการใช้คู่มือนักศึกษา เพื่อทราบว่านักศึกษาไทยมีระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองอยู่ในระดับใดแล้ว ทำให้สามารถนำคู่มือนักศึกษาที่ได้พัฒนามาจากหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ใช้ได้ผล มาใช้ประกอบในการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลว่า การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาไทย สามารถพัฒนาได้ดีขึ้นหรือไม่ หลังจากที่ได้รับการฝึกปฏิบัติตามกลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองจากคู่มือนักศึกษาแล้ว อีกทั้งเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ด้วยตนเองของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่มีใช้วิชาเอกภาษาอังกฤษ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่มีใช้วิชาเอกภาษาอังกฤษโดยศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนที่จะได้เรียนรู้วิธีการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเองจากคู่มือนักศึกษา และหลังจากการศึกษาคู่มือแล้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาระดับและพัฒนาการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่มีใช้วิชาเอกภาษาอังกฤษ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 (พฤศจิกายน 2550 - กุมภาพันธ์ 2551) ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านการเรียนรู้การสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ รวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

คำจำกัดความของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้หลายแง่มุมดังนี้ Healey (1993) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีการเรียน ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง ส่วน Holec (1981) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า คือความสามารถในการทำหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และ Little (1991) ได้ให้คำจำกัดความว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาที่สำคัญของผู้เรียนที่มีต่อกระบวนการเรียน และเนื้อหาที่เรียน ได้แก่ ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ การตัดสินใจ และการแสดงออกอย่างมีอิสระ

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง แปลความหมายมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลายๆ คำ ได้แก่ Self-directed English Language Learning, English language learning autonomy, English language self-study หรือ English language independent learning (Holec 1981, Healey 1993, Dickinson 1993, <http://ec.hku.hk/autonomy/what.html>) การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศต่างๆ ต้องใช้กลวิธีการเรียนเฉพาะ ซึ่งเป็นความคิด หรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ เพื่อช่วยให้เข้าใจ เรียนรู้ และจดจำความรู้ใหม่ได้ ในการเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนต่างชาติใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่างๆ เช่น การฟังเพลง ดูละครโทรทัศน์ภาษาอังกฤษ การเดาความหมายของสำนวนใหม่ๆ และการคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปจากความรู้เดิมที่ได้เรียนรู้แล้ว การใช้เทคนิคเหล่านี้ต้องเกิดมาจากจิตใต้สำนึก ด้วยความตั้งใจที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดังนั้นการใช้กลวิธีการเรียนภาษานี้ จะช่วยให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ภายในตัวผู้เรียน ทำให้สามารถจดจำและสามารถนำความรู้มาใช้ได้ในสถานการณ์ใหม่ กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศ จึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง (Wenden, 1998) และสำหรับการพัฒนาความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารด้วย (Oxford, 1990) ในด้านของผู้เรียน การใช้กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษมีความจำเป็นเพื่อการควบคุม และทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย (Wenden, 1991) กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษต้องใช้ด้วยความคิดอย่างมีสติ และต้องเป็นส่วนที่ผู้เรียนได้เลือกสรรแล้ว (Cohen, 1998) การถ่ายโอนกลวิธีการเรียนจากทักษะภาษาหนึ่งไปยังการเรียนรู้ภาษาอื่นๆ เป็นเป้าหมายหนึ่งของการใช้กลวิธีการเรียนภาษา นอกจากนี้ Oxford (1990) ได้กล่าวเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การใช้กลวิธีการเรียนภาษามีลักษณะสำคัญ ได้แก่

1. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้
2. ช่วยเพิ่มบทบาทของผู้สอนภาษาให้กว้างขึ้น
3. เป็นการเรียนรู้จากปัญหา
4. เกี่ยวข้องกับหลายๆ ด้าน มิใช่เฉพาะด้านความรู้ความเข้าใจเท่านั้น
5. สามารถสอนให้ผู้เรียนได้
6. มีความยืดหยุ่น
7. เป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ

คุณลักษณะของผู้ที่สามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง

ผู้ที่สามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเองต้องมีลักษณะพฤติกรรมตามกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินความต้องการของตนเอง (Assessing needs) ว่ามีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษมากแค่ไหน
 2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Setting goals) ว่าต้องการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษในระดับใด เช่น เรียนจนถึงระดับไหนเพื่อให้เหมาะสมกับงาน สามารถนำไปใช้ในงานที่เราทำอยู่ได้ และทำให้เกิดประโยชน์ได้ การกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยกำหนดระดับความยากง่าย ระดับภาษาอังกฤษที่ต้องการเรียนเพื่อนำไปใช้ในที่ทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- พิจารณาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการเรียน (ในกรณีที่ต้องการเรียนหลักสูตรระยะสั้น) ความต้องการความช่วยเหลือแหล่งทรัพยากร ประสบการณ์ ที่จำเป็นในการเรียน

3. การจัดการการเรียนรู้ โดยกำหนดปริมาณเวลาที่ต้องการให้อาจารย์สอน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ปริมาณเวลาที่ต้องการให้กับกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของแต่ละคน โดยกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามประสบการณ์ที่ผ่านมา พร้อมทั้งกำหนดว่ากิจกรรมควรสิ้นสุดเมื่อใด เนื่องจากการศึกษาภาษาอังกฤษจำเป็นต้องทุ่มเทเวลาในการเรียนรู้ หากผู้เรียนต้องการสร้างความคุ้นเคยกับภาษาที่เรียน

4. การเลือกวิธีการเรียนและสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน เทคนิคการสอน ทรัพยากรการเรียนรู้ที่ต้องใช้ ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ เนื่องจากผู้เรียนจะทราบระดับความเข้าใจของตนเองว่าวิธีใดจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น วิธีการที่ทำให้รู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษมากขึ้น บางคนจะสามารถจำได้มากจากการที่ผู้สอนให้เล่นเกมทายคำศัพท์ ถ้าจะให้นั่งท่องทีละคำ อาจจะจำได้แค่ระยะหนึ่งเท่านั้น พอผ่านไปก็อาจจะลืมได้อีก หรือการได้พูดคุยกับเพื่อนชาวต่างชาติบ่อยๆ จะทำให้มีทักษะในการพูดที่ดีขึ้น อีกอย่างคือการกำหนดวิธีการควบคุมสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และทางด้านอารมณ์ ให้เกิดบรรยากาศที่ดี น่าเรียน ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกอยากเรียนและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้

5. การกำหนดวิธีการตรวจสอบตนเอง โดยกำหนดวิธีการรายงาน/บันทึกการสะท้อนตนเอง การให้โอกาสได้ฝึกตัดสินใจ การแก้ปัญหา การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถกำหนดความคิดที่ชัดเจนขึ้น ผู้เรียนควรจะเขียนบันทึกการพัฒนาของตนเองด้วยว่าสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้นหรือไม่หลังจากที่เรียนแล้ว

6. การกำหนดขอบเขตบทบาทของผู้ช่วยเหลือ ผู้ที่ช่วยเหลือจะช่วยเหลือในระดับหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้วยตนเองเท่านั้น ผู้เรียนควรจะตระหนักว่าเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหนทางที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ Gore (2002) กล่าวถึงกระบวนการเรียนการสอนภาษาที่สองที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ ต้องมีการเตรียมผู้เรียนให้มีการเรียนรู้นอกห้องเรียนและมีเวลาเรียนเพิ่ม เติมจากเวลาที่กำหนดในรายวิชาด้วย ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจว่าตนเองสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยการฝึกใช้กลวิธีการเรียนภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม ผู้ที่จะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ต้องรู้จักประเมินความต้องการในการเรียนภาษาที่สองของตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้จักรวบรวมคำศัพท์ต่างๆ สำหรับตนเอง รู้จักเลือกและวางแผนการใช้อุปกรณ์การเรียนที่เหมาะสมสำหรับตนเองได้ สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนภาษาของตนเองรวมทั้งประเมินระดับความสามารถและความสำเร็จของตนเองได้

Nunan (1997) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์และต้องการความกระตือรือร้นของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. ต้องตอบสนองต่อความสามารถที่หลากหลายของผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนของตนเองได้

2. ให้ผู้เรียนได้รับรู้กลวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพหลายๆ วิธี

3. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการเรียนรู้ที่ดีของตนเองได้

4. สอนวิธีการเรียนควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาวิชา

5. สามารถปรับเปลี่ยนจำนวนเนื้อหาและอุปกรณ์การเรียนการสอนได้ตามต้องการ

6. ต้องวางแผนการจัดการเรื่องอารมณ์ของผู้เรียนด้วย
7. ต้องวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน และความร่วมมือกันในการเรียนรู้
8. ต้องคำนึงถึงความสนใจและความรู้เดิมของผู้เรียนด้วย
9. ฝึกใช้กลวิธีการเรียนและเครื่องมือในการเรียนที่หลากหลาย
10. มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย
11. ต้องพัฒนาการประเมินตนเองให้กับผู้เรียนด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองมาจากความเชื่อที่ว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ ซึ่ง Littlewood (1999) ได้อธิบายส่วนประกอบ และลักษณะของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเองไว้ ดังนี้ ส่วนประกอบของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเองประกอบด้วย แรงจูงใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้ และทักษะ ลักษณะของการเรียนรู้ภาษา ด้วยตนเองมี 3 ประเภท คือ การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองในฐานะผู้ใช้ภาษาในการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองในฐานะนักเรียน การเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองในฐานะปัจเจกบุคคล และบุคคลสามารถมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองในฐานะต่างๆ นี้ได้ตามบริบท หรือวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคล

อลิส วานิชตี (2545) ได้อธิบายว่าคุณลักษณะของผู้เรียนที่สามารถจะเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแบบพึ่งตนเอง ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนสามารถทราบวาทกิจกรรม และวัตถุประสงค์ของการเรียนที่กำหนดไว้มีความสอดคล้องกัน (2) ผู้เรียนสามารถแยกแยะปัญหาความยากลำบากในการทำกิจกรรมการเรียนนั้นๆ เช่น ฟังไม่รู้เรื่องก็ต้องรู้ว่าสาเหตุมาจากการที่ผู้พูดพูดเร็วเกินไปหรือตนเองไม่รู้ศัพท์ หรือไม่เข้าใจเนื้อหา ฯลฯ (3) ผู้เรียนสามารถเลือกกลวิธีการเรียนภาษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียน หรือแก้ปัญหาในการสื่อสารภาษานั้นๆ Crabbe (1993) กล่าวเน้นว่า ครูมักได้รับการฝึกฝนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภายนอกตัวผู้เรียนมาก แต่ได้รับการฝึกฝนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภายในตัวผู้เรียนน้อย ครูจึงควรตระหนักว่า กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน และเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับภายในตัวผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน บางคนอาจเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้ว บางคนอาจมีคุณลักษณะนี้อยู่บ้าง แต่ต้องเน้นให้นามาใช้มากขึ้น ยิ่งกว่านั้น Dickinson (1993) เป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการนำเสนอและอภิปรายแนวคิดนี้ ในบทสัมภาษณ์ Dickinson เสนอคุณลักษณะที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบพึ่งตนเองดังนี้ (1) สามารถระบุได้ว่าการสอนอะไรเกิดขึ้น (2) สามารถสร้างวัตถุประสงค์ของการเรียนโดยร่วมมือกับครู (3) เป็นผู้ที่สามารถเลือก และใช้กลวิธีการเรียนภาษาที่เหมาะสม (4) สามารถตรวจสอบและประเมินผลการใช้กลวิธีการเรียนภาษาของตนเองได้

การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Benson & Voller (1997) ได้เสนอแนะว่า ผู้สอนสามารถฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองได้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การพึ่งพาตนเองของผู้เรียน โดยอาศัยเนื้อหาที่เป็นจริง นวัตกรรมทางเทคโนโลยีต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ ผู้สอนควรทำหน้าที่ต่างๆ เพื่อที่จะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เช่น เป็นผู้ให้คำปรึกษา ผู้อำนวยความสะดวก และเป็นผู้ให้ข้อมูล ให้แก่ผู้เรียนได้ด้วย และ Nunan (1997) ได้นำเสนอระดับของการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองไว้ 5 ระดับ ดังตารางที่ 1 และได้อธิบายว่ากิจกรรมในบางระดับได้มีอยู่แล้วในการจัดอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนของครู

ตารางที่ 1 ระดับของการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง

ระดับ	พฤติกรรมผู้เรียน	เนื้อหา	กระบวนการ
1	การตระหนัก	ทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงเป้าหมายของการศึกษาและเนื้อหาของเอกสารและอุปกรณ์การศึกษาที่ใช้ในการเรียน	ผู้เรียนบอกได้ว่าวิธีการเรียนใดใช้ได้กับงานที่ได้รับมอบหมาย และบอกได้ว่ารูปแบบการเรียนหรือวิธีการเรียนใดที่เหมาะสมกับตนเอง
2	การมีส่วนร่วม	ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกเป้าหมายในการเรียนของตนเองจากเป้าหมายต่างๆ ที่นำเสนอไว้	ผู้เรียนเลือกเป้าหมายจากสิ่งที่มีให้เลือกหลากหลาย
3	การลงมือปฏิบัติ	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขเป้าหมายและเนื้อหาการเรียนให้เหมาะสมกับตนเอง	ผู้เรียนแก้ไขปรับปรุงงานที่ได้รับมอบหมาย
4	การคิดสร้างสรรค์	ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนของตนเอง	ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์งานด้วยตนเอง
5	การถ่ายทอดความรู้สู่ชีวิตจริง	ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้ในห้องเรียนให้เชื่อมโยงกับโลกภายนอกได้	ผู้เรียนเริ่มเป็นทั้งครูและนักวิจัยด้วยตนเอง

จากงานวิจัยของเกตุสุตา รัชดาวิเศษกุล (2547) พบว่า การสอนที่ตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนของผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้นและดีขึ้นนั้น ครูก็ยังมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนในห้องเรียนหนึ่ง ๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน ครูอาจจะต้องดูแล ชี้แนะ สังเกตผู้เรียน เพื่อให้เขาพัฒนานตนเองเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (self-directed learner) ได้ในที่สุตนอกจากนี้ อลิสสา วานิชติ (2547) ได้ทำการวิจัยพบว่า การเรียนรู้แบบพึ่งตนเองประกอบด้วยการเรียนรู้โดยทั่วไป และการเรียนรู้ภาษา คือการใช้กลวิธีการเรียนภาษา ซึ่งเป็นการย้ำความเห็นและผลการศึกษาของ Wenden (1991) ว่าการใช้กลวิธีการเรียนภาษากับการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

อัครา อัครานิติ (2549) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งในการเรียนรู้ได้ดี โดยที่ผู้สอนต้องเลือกกิจกรรมและสื่อการสอนที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนรู้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม มีคำถามในงานวิจัยว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวัฒนธรรมของชาติตะวันตก จะสามารถนำไปใช้กับนักเรียนต่างวัฒนธรรมได้หรือไม่ ได้มีผลการวิจัยที่สนับสนุนความคิดที่ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสภาพการณ์ทางจิตวิทยา สามารถถ่ายโอนไปยังวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ แม้ว่าพฤติกรรมการเรียนจะขึ้นอยู่กับสภาพทางวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ตาม (Aoki & Smith, 1999 and Littlewood, 2000) อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยพบว่านักศึกษาจากประเทศ

อาเซียน 8 ประเทศมีความต้องการที่จะเป็นผู้เรียนแบบกระทำกิจกรรมด้วยตนเองและเรียนรู้แบบอิสระด้วยตนเองได้ เช่นเดียวกับนักศึกษาในประเทศยุโรปเช่นกัน (Gieve & Clark, 2005; Littlewood, 2000)

นอกจากนี้ มีงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองพบว่า การกำหนดเป้าหมายในการเรียน และการประเมินตนเองของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามการให้ครูและผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยกัน จะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น (Ushioda & Ridley, 2002)

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะต้องสร้างให้แก่ผู้เรียน และเป็นสิ่งที่สามารถฝึกอบรมได้ โดยการทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง และวิธีการที่จะพัฒนาไปสู่คุณลักษณะนี้ได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ผู้เรียนรู้กระบวนการที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งอาจจะเริ่มต้นได้ในห้องเรียน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ จำนวน 15 หลักสูตร ที่มีใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษหรืออังกฤษธุรกิจ (ตารางที่ 3 หน้า 12) ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวนทั้งหมด 2,620 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamané (1976) ตามความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

การสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. สร้างคู่มือนักศึกษา โดยศึกษาวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง จากตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเอง โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ
2. สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษก่อนการเรียนระดับอุดมศึกษามีลักษณะคำถามแบบหลายตัวเลือกแต่เลือกได้เพียงตัวเลือกเดียว (check list) ตอนที่ 2 วัดระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเองว่าได้ปฏิบัติตามกลวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง 5 ระดับ (five-Likert-rating scale) และแปลความหมายระดับการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากความถี่ของการปฏิบัติดังนี้

ตารางที่ 2 การแปลความหมายระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแบบสอบถาม

ความถี่ของการปฏิบัติ	ค่าตัวเลข	ระดับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ทุกครั้ง	5	(สูงที่สุด)
บ่อยครั้ง	4	(สูง)
บางครั้ง	3	(ปานกลาง)
น้อยครั้ง	2	(ต่ำ)
ไม่เคยเลย	1	(ต่ำที่สุด)

3. ตรวจสอบเครื่องมือ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความแม่นยำตรงเนื้อหาของคู่มือนักศึกษาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปใช้จริง และตรวจสอบแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และปรับแก้ตามคำแนะนำ และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ 0.91 ซึ่งนำไปใช้ได้

การเก็บข้อมูล

1. เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ครั้งที่ 1 ในช่วงโมเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ ครั้งแรกที่มีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างเข้าเรียนในห้องเรียนตามกลุ่มต่างๆ รวมจำนวนแบบสอบถาม 655 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 648 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.54

2. หลังจากนักศึกษาตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยและอาจารย์ผู้สอนแต่ละกลุ่มแจกคู่มือนักศึกษาที่สร้างขึ้นและอธิบายการใช้คู่มือซึ่งประกอบด้วยกลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้นักศึกษาปฏิบัติตามกิจกรรม และทำแบบประเมินตนเองในคู่มือ

3. สืบหาสุดท้ายของการเรียนการสอน ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดเดิม ครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา คือ ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการศึกษาการรับรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา ทั้งก่อนและหลังการใช้คู่มือนักศึกษาที่สร้างขึ้น และใช้การทดสอบ t-test ในการศึกษาเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้คู่มือนักศึกษาที่สร้างขึ้น

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทั้งหมด 648 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 60.34 เป็นนักศึกษาชายจำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 39.66 ที่มีอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20 - 25 ปี จำนวน 548 คน คิดเป็นร้อยละ 84.57

มีประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษก่อนเรียนระดับอุดมฯ 6 - 12 ปี จำนวน 395 คน คิดเป็นร้อยละ 60.96 มากกว่า 12 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 26.85 จากหลักสูตรทั้งหมด 15 สาขาวิชา เหตุผลที่เลือกเรียนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นเพราะใช้ในการเรียน และประกอบอาชีพในอนาคต จำนวน 581 คน คิดเป็นร้อยละ 89.66 ระดับคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาอังกฤษที่ได้ผ่านมาส่วนใหญ่เกรด C จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 31.48 รองลงมาเป็นเกรด C+ จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 26.54 และโอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนใช้กับนักท่องเที่ยวและกับเพื่อนที่เรียนด้วยกันบางครั้ง

2. ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ในภาพรวม ก่อนการใช้คู่มือนักศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{x} = 2.35$, S.D. = 0.41) และหลังการใช้คู่มือนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$, S.D. = 0.45)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้ ก่อน และหลังการใช้คู่มือนักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน รายละเอียดจากตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t สำหรับการเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้ก่อน และหลังการใช้คู่มือนักศึกษา

นักศึกษาหลักสูตรต่างๆ ที่ลงทะเบียนเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้	ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองก่อนการใช้คู่มือนักศึกษา		ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองหลังการใช้คู่มือนักศึกษา		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
จิตวิทยา	2.41	0.37	2.85	0.35	6.057**	0.000
รัฐศาสตร์	2.52	0.46	2.85	0.51	6.501**	0.000
รัฐประศาสนศาสตร์	2.45	0.31	2.77	0.33	5.805**	0.000
นิติศาสตร์	2.47	0.39	2.96	0.48	7.725**	0.000
ภาษาไทย	2.43	0.47	2.68	0.39	2.689**	0.025
วิทยาการคอมพิวเตอร์	2.13	0.29	3.05	0.39	20.985**	0.000
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร	2.44	0.28	2.89	0.32	8.338**	0.000
วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	2.25	0.32	2.91	0.47	9.902**	0.000
อุตสาหกรรมอาหารและการบริการ	1.95	0.32	2.78	0.44	17.429**	0.000
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	2.08	0.36	2.64	0.38	16.528**	0.000
การจัดการทั่วไป	2.38	0.37	3.05	0.48	11.561**	0.000
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	2.35	0.21	2.94	0.41	6.526**	0.000
บริหารธุรกิจ	2.38	0.45	3.16	0.42	12.425**	0.000
การบัญชี	2.59	0.39	3.18	0.53	6.589**	0.000
นิเทศศาสตร์	2.50	0.38	3.11	0.38	22.716**	0.000
รวม	2.35	0.41	2.95	0.45	40.377**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ได้ดังนี้ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มีระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองในระดับต่ำ ก่อนการใช้คู่มือนักศึกษา และการใช้คู่มือนักศึกษาประกอบการเรียนการสอน ทำให้ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองสูงขึ้นในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาแต่ละหลักสูตรที่เรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ ก่อน และหลังการใช้คู่มือนักศึกษา พบว่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ระดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองของนักศึกษาไทยโดยภาพรวมยังอยู่ในระดับต่ำ ก่อนการใช้คู่มือนักศึกษา อาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ด้านวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งขาดความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของครู เพราะเมื่อพิจารณาการปฏิบัติตามลักษณะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองตามรายชื่อของนักศึกษาในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่ามีระดับต่ำสุด คือการเข้าเรียนตามตารางที่กำหนดและทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตรงเวลารวมทั้งความเต็มใจและพร้อมที่จะหาความรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติมต่อไปตลอดเวลา แสดงว่านักศึกษายังไม่สามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งอาจเป็นไปตามบริบทของการเรียนในระบบการศึกษาและวัฒนธรรมไทย ที่มีกึ่งจะยึดคำสอนของครู หรือตามตำราเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง *E-learning in Thailand: An Analysis and Case Study* ของ Pannee Suanpang & Peter Petocz (2006) ที่พบว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบดั้งเดิมซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนต้องเข้าชั้นเรียน 20-25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมทั้งการให้ความสนับสนุนต่อครูตามธรรมเนียมไทย โดยนักศึกษาส่วนใหญ่จะยินดียอมรับฟังคำสอนของครูโดยไม่มีข้อคำถาม ทำให้เคยชินกับการสั่งการ ขาดการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่เมื่อได้นำคู่มือนักศึกษาเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาอังกฤษของตนเอง การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ฯลฯ ก็ทำให้ระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ Gieve & Clark (2005) และ Littlewood (2000) ที่พบว่านักศึกษาจากประเทศอาเซียน 8 ประเทศ มีความต้องการที่จะเป็นผู้เรียนแบบกระทำกิจกรรมด้วยตนเองและสามารถเรียนรู้แบบอิสระด้วยตนเองได้เช่นเดียวกับนักศึกษาในประเทศยุโรปเช่นกัน การสร้างคู่มือนักศึกษาเพื่อสอนกลวิธีวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง รวมทั้งมีกิจกรรมการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาในห้องเรียนธรรมดา และนอกห้องเรียน สามารถส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาไทยได้ ตามหลักการของ Nunan (1997) ที่ได้นำเสนอไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้คู่มือของเจ้าของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของกาญจนา ชาดตระกูล (2551) ที่พบว่าการใช้คู่มือภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความคล่องในการใช้ภาษามากขึ้น มีความรู้คำศัพท์และสำนวนภาษาเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามผลการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาไทย ก็ยังอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ผู้สอนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน

ทำให้นักศึกษามีความอยากเรียนรู้มากขึ้น (จินตนา และปิยะนุช, 2553) ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียน และเปลี่ยนบทบาทในการสอนได้หลากหลายหน้าที่ เช่น ผู้อำนวยการความสะดวก เป็นที่ปรึกษา แนะนำวิธีการเรียนที่เหมาะสม สอนให้รู้จักประเมินระดับความสามารถและความสำเร็จของตนเองได้ (Benson & Voller, 1997 and Nunan, 1997) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และวิชาอื่นๆ ในสถานการณ์การเรียนรู้ของสังคมไทยต่อไป

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ควรมีการสอนวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเนื้อหาวิชา จะเป็นการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตได้
2. ผู้สอนควรมีบทบาทในการเป็นผู้แนะแนวทางในการเรียน และจัดสิ่งแวดล้อมในการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น
3. ควรมีการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ขาตตระกูล. (2551). การศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษของเจ้าของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. *วารสารวิจัย มสค* 4(2), 1-18.
- เกศสุตา รัชดาวิเศษกุล (2547). *การพัฒนาการเรียนการสอนที่สนองต่อรูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- จินตนา ต้นสุวรรณนนท์ และ ปิยะนุช เพียรรัตน์พิมล (2553). ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิจัย มสค* 6(1), 32-41.
- สินีมาศ สร้อยศิริ และ ดิน ปรัชญพทุทธ์ (2550). ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) *วารสารวิจัย มสค* 3(3), 82-94.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สภาวะการณ์การศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อลิสรา วานิชดี. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบพึ่งตนเองของผู้เรียนภาษาอังกฤษในระบบการศึกษาทางไกล (Development of readiness scale for Learner autonomy of English language Learners in a distance Learning system)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัครา อัครานิติ (2549) *การใช้ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Aoki, N. & R. Smith (1999) Learner Autonomy in Cultural Context: The Case of Japan. In Crabbe & S. Cotterall (eds), *Learner Autonomy in Language Learning: Defining the Field and Effecting Change*. Frankfurt: Lang.
- Benson, P. & Voller, P. (1997). *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman.
- Breen, M. P. & Mann, S. (1997). Shooting Arrows at the Sun: Perspectives on a Pedagogy for Autonomy. In P. Benson & P. Voller (Eds.), *Autonomy and Independence in Language Learning*. London: Longman. Retrieved from http://www.independentlearning.org/ila03/ila03_papers.htm
- Cohen, A. D. (1998). *Strategies in Learning and Using a Second Language*. January 1999, 3(4). Retrieved from <http://www.teslej.org/wordpress/issues/volume3/ej12/ej12r10/>
- Clifford, V. A. (1999). The Development of Autonomous Learners in a University Setting. *Higher Education Research & Development*, 18(1), 115-128. Retrieved from <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/0729436990180109>
- Crabbe, D. (1993). Fostering autonomy from within the classroom: The teacher's responsibility. *System*, 21(4), 443-452.
- Dickinson, L. (1992). *Learner Autonomy 2: Learner Training for Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dickinson, L. (1993). Talking Shop: Aspects of Autonomous Learning. An Interview with Leslie Dickinson. *ELT Journal*, 47(4), 330-336.
- Healey, D. (1993). *Learner Choices in Self-directed Second-language Learning*. Ph.D. dissertation, University of Oregon. Ann Arbor, MI: UMI Dissertation Services.
- Gieve, S. & Clark, R. (2005). The Chinese approach to learning: Cultural trait or situation response? *System*, 33 (2), 261-276.
- Gore, J. (2002). *Learner Autonomy in the ESL/EFL Classroom. An Applied Project for Master of Teaching English as a Second Language, Arizona State University*. Available online: <http://www.asu.edu/clas/english/linguistics/gore-AP.doc>
- Holec, H. (1981). *Autonomy and Foreign Language Learning*. Oxford: Pergamon. (First published 1979, Strasbourg: Council of Europe)
- Little, D. (1991). *Learner Autonomy 1: Definition, Issues and Problems*. Dublin: Authentik.
- Little, D. (2000a). Learner Autonomy and Human Interdependence: Some Theoretical and Practical Consequences of a Social-interactive View of Cognition, Learning and Language. In B. Sinclair, I. McGrath & T. Lamb (eds.), *Learner Autonomy: Future Directions*, 15-23. Harlow: Longman/Pearson Education.

- Little, D. (2000b). Learner Autonomy: Why Foreign Languages Should Occupy a Central Role in the Curriculum. In S. Green (ed.), *New Perspectives on Teaching and Learning Modern Languages*, 24-25. Clevedon: Multilingual Matters.
- Littlewood, W. (2000). Do Asian Students Really Want to Listen and Obey? *ELT Journal*, 54(1), 31-36. Retrieved from: <http://www.asian-efl-journal.com>
- Littlewood, W. (1999). Defining and Developing Autonomy in East Asian context. *Applied Linguistics*, 20(1), 71-94.
- Nunan, D. (1997). Designing and Adapting Materials to Encourage Learner Autonomy. In Benson, P & Voller, P (eds) *Autonomy and Independence in Language Learning*.
- Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Rowley, Mass.: Newbury House
- Suanpang, P. & Petocz, P. (2006). E-Learning in Thailand: An Analysis and Case Study. *International JL on E-Learning*, 3(3) 82-94.
- Ushioda, E. & Ridley, J. (2002). Working with the European Language Portfolio in Irish Post-primary Schools: Report on an Evaluation Project. *CLCS Occasional Paper* No.61. Dublin: Trinity College, Centre for Language and Communication Studies.
- Wenden, A. (1991). *Learner Strategies for Learner Autonomy: Planning and Implementing Learner Training for Language Learners*. UK: Prentice Hall.
- Wenden, A. (1998). *Learner Strategies for Learner Autonomy*. London: Prentice Hall.
- Yamané, T. (1976). *Statistic, An Introductory Analysis* (2nd ed). New York: Harper and Row.

ผู้เขียน

ดร.บุบผา อยู่ทรัพย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

email: bubpha_yoo@dusit.ac.th